

II. ГЕОГРАФСКИ И ИСТОРИЧЕСКИ ПРЕГЛЕДЪ

Търновски преградни бърда и хълмове.

Намираме се въ Търново. Главната ни задача въ този трудъ е да заведемъ и запознаемъ любезния четецъ въ Великотърновската предбалканска котловина, за която ще имаме по-нататкъ дума. Но по-рано нека хвърлимъ единъ бѣгълъ погледъ върху царствения градъ и да посочимъ неговитѣ естествени и чудни планински пояси, които ревностно пристѣгатъ въ прегрѣдкитѣ си величественитѣ му твърдини и които сж северна ограда на котловината.

Наобикновена гледка винаги приковава нашето внимание. Предъ очитѣ на възхитения наблюдателъ и любознателъ човѣкъ се редятъ една подиръ друга ту бѣли варовити каменни висини, ту по-низки засмѣни рѣтове, ту измжчени търчения на рѣка Янтра. Всичко това буди удивление, размисълъ и настройва душата, която занича за нѣщо тайнствено, чудодейно и славно. Човѣкъ не може да не се запита, какви незнайни земни трѣсове сж ставали нѣкога, та тъй чудновато сж се издигали и разкъсвали бърдата, хълмоветѣ и скалиститѣ пластове на планинскитѣ вериги, за да нагънатъ рѣката въ толкова сгнетени завои. Въ подножието на чуднитѣ твърдини съ лекъ шумъ се вие омайната рѣка Янтра; тя сѣкашъ е назначена не само да мие дивнитѣ крепости, но и да не позволява на злосторникъ да надниква въ светинята на България, преди да почувствува величието ѝ, преди да се развълнува отъ могществото на природата, която великодушно и богато е надарила старата българска столица съ толкова красоти.

Въ предисторическитѣ времена, когато не е имало още пптица, ни човѣшки следи въ пещеритѣ и скалитѣ, нито прокопи изъ проломитѣ, мѣстото Търново тайнствено се е гушело въ своето недостъпно скривалище и се е вгледвало самодоволно въ плътната бистра вода на дивната Янтра, препълнена съ риба и цвѣтя. Днесъ около могжцитѣ хълмове се възвишаватъ и джгообразно завиватъ подъ различни радиуси високи преградни бърда, които предаватъ тайнствена сила и значение на мѣстото. Общиятъ проломъ на Янтра е „чудото на Дѣда Господа“, както се изразява единъ български поетъ, а околнитѣ му защитни бърда и хълмове осигуряватъ благодатния въздухъ и слънчевитѣ лъчи за животъ и сигурность.

Умѣстно е, струва ни се, да посочимъ на кратко най-изпъкналитѣ бърда и хълмове. Тѣ сж играли и сега играятъ голѣма роля за климата и достъпа къмъ Стара планина, па и за спокойствието на Търново и неговата предбалканска